

POLITIKA ZAŠTITE INTELEKTUALNE SVOJINE NA UNIVERZITETU CRNE GORE

Bilten UCG, br. 604/2024 od 03.04.2024. godine

Opšte odredbe

Član 1

Ova odluka bliže uređuje načela, postupke i smjernice za upravljanje i zaštitu intelektualnih dobara koja su nastala unutar Univerziteta Crne Gore (u daljem tekstu: Univerzitet).

Član 2

Ova odluka se odnosi na:

- 1) sva lica angažovana na Univerzitetu, na neodređeno ili određeno vrijeme (ugovor o radu, rad na projektima i drugo),
- 2) na sva druga fizička i pravna lica koja sarađuju s Univerzitetom ili njegovim zaposlenima, na osnovu ugovorenog odnosa u kojem su pristala da se na njih primijeni ova Odluka, kao što su gostujući profesori, istaknuti stručnjaci iz prakse, gostujući istraživači, demonstratori, dolazni studenti sa svih studijskih programa i ostala lica koje obavljaju aktivnosti na Univerzitetu na osnovu ugovorenog odnosa, i
- 3) na studente svih studijskih programa, koji su u ugovoru o studiranju ili u pisanoj izjavi pristali da se na njih primijeni ova odluka.

Ova odluka ne odnosi se na:

- 1) lica koja su stvorila intelektualno dobro vlastitim resursima i u vrijeme izvan radnog vremena na Univerzitetu, ako takvo intelektualno dobro nije neposredno povezano sa poslovima koje lice obavlja na Univerzitetu, osim ako je zakonom, propisima Univerziteta i ugovorom o radu drugačije određeno,
- 2) rezultate rada studenata i drugih lica koji nisu obuhvaćeni stavom 1 ovog člana,
- 3) lica koja su stvorila intelektualna dobra prije stupanja na snagu ove Odluke ili imaju ugovorene projekte prije datuma stupanja na snagu ove Odluke, i
- 4) lica s potpisanim ugovorima o saradnji ili studiranju ili drugim ugovorima prije stupanja na snagu ove odluke.

Član 3

Izrazi koji se u ovoj odluci koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- 1) intelektualno dobro je svako dobro koje je nastalo kao rezultat (kreativnog) intelektualnog rada na rješavanju nekog izazova;
- 2) intelektualna svojina je pravo raspolaganja intelektualnim dobrom koji mogu uključivati pronalaskе, dizajne, literarna i umjetnička djela, nove biljne sorte, integrisana kola i druga intelektualna dobra;

- 3) patent je pravo koje se priznaje za pronalazak shodno zakonu kojim se uređuju uslovi pravne zaštite na patent;
- 4) industrijski dizajn je spoljni izgled proizvoda određen zakonom kojim se uređuje način registracije i pravna zaštita industrijskog dizajna;
- 5) autorsko djelo je individualna duhovna tvorevina određena zakonom kojim se uređuje pravo autora književnih, naučnih i umjetničkih djela (u daljem tekstu: autorsko pravo), prava interpretatora, proizvođača fonograma, filmskih producenata, radiodifuznih organizacija, i izdavača (u daljem tekstu: srodna prava), posebna (sui generis) prava proizvođača baza podataka, autorsko ugovorno pravo, kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava i posebnih prava proizvođača baza podataka i zaštita autorskog i srodnih prava;
- 6) srodna autorska prava su prava srodna autorskom pravu, koja imaju svoj poseban predmet zaštite a koji se odnosi na autorska djela (kao što su pravo proizvođača fonograma na njihovim fonogramima, pravo audiovizualnih producenata na njihovim videogramima i druga);
- 7) biljna sorta je skup biljaka određen zakonom kojim se uređuju uslovi i postupak zaštite biljnih sorti kao i prava i obaveze nosilaca oplemenjivačkog prava;
- 8) licenciranje je ustupanje prava korišćenja intelektualne svojine drugome, obično ugovoreno za određeno područje, na određeno vrijeme i uz dogovorenu naknadu.
- 9) neisključiva licenca je ustupanje prava korišćenja intelektualne svojine većem broju lica pod jednakim ili drugačijim uslovima;
- 10) spinof preduzeće je novoosnovano privredno društvo nastalo kao rezultat naučnih istraživanja ili transfera tehnologija, izdvajanjem iz Univerziteta Crne Gore, s ciljem komercijalne eksploatacije rezultata istraživanja ili inovacija stvorenih na Univerzitetu;
- 11) podnosilac prijave je član akademske zajednice koje prijavljuje stvoreno intelektualno dobro licima imenovanim na Univerzitetu za operativno sprovođenje ove odluke;
- 12) razotkrivanje je povjerljiv postupak iznošenja informacija i podataka o stvorenom intelektualnom dobru licima imenovanim za operativno sprovođenje ove odluke; i
- 13) komercijalizacija su svi postupci koji se sprovode radi plasiranja intelektualne svojine u privredu.

Nastanak, pripadnost i vrste intelektualne svojine

Član 5

Intelektualna dobra, na koja se odnosi ova odluka, mogu se razlikovati prema sadržaju, obliku i vrsti pravne zaštite koja im je namijenjena, kao što su:

- 1) pronalasci koji se štite patentom;
- 2) oblici i estetska obilježja proizvoda koja se štite industrijskim dizajnom;
- 3) elektronski spojevi koji se štite topografijom integrisanih kola;
- 4) pripadnost proizvoda nekom području koja se štiti oznakama geografskog porijekla;
- 5) pripadnost proizvoda ili usluge nekom fizičkom ili pravnom licu koja se štiti žigom;
- 6) autorska djela i srodna dijela ako su namijenjena transferu u privredu radi ekonomskog iskorišćavanja, ili je razumno očekivati da mogu biti ekonomski

iskorišćavana, poput softvera, baza podataka i aplikacija za mobilnu telefoniju i drugih;

- 7) nove biljne sorte koje se štite oplemenjivačkim pravima;
- 8) znanje povezano uz nastanak ili korišćenje zaštićene intelektualne svojine, koje nije zaštićeno kao intelektualna svojina, a koje se štiti kao poslovna tajna (eng. „know-how”); ili
- 9) ostala intelektualna dobra i zakonski oblici zaštite određeni zakonima, međunarodnim sporazumima ili običajima.

Član 6

Intelektualna dobra nastala su na Univerzitetu ako su:

- 1) stvorena u toku radnog odnosa i izvršavanja svojih radnih obaveza zaposlenog ili slijedeći instrukcije poslodavca;
- 2) nastala uz upotrebu prostora ili opreme ili materijala ili finansijskih sredstava Univerziteta, te pripadaju Univerzitetu u skladu sa zakonom ili,
- 3) nastala prilikom angažovanja lica na projektu na određeno vrijeme, preko ugovora o djelu, ugovora o volontiranju ili preko drugog ugovora preko kojeg se koriste resursi Univerziteta na način iz stava 1 tačka 2 ovog člana, i/ili
- 4) u njihovom nastanku učestvovali studenti:
 - koji su sprovodili istraživanja i stvorili intelektualna dobra koja se mogu štititi i ekonomski iskorišćavati, koristeći materijale ili opremu ili prostorije Univerziteta ili postupajući prema instrukcijama mentora i nastavnika;
 - koji su stvorili intelektualnu svojinu koristeći finansijsku podršku Univerziteta ili ako je stvoreno novo intelektualno vlasništvo kao rezultat timskog rada u kojem se nalaze lica na koje se primjenjuje ova odluka;
 - ako je stvorena nova intelektualna svojina koje se nadovezuje na intelektualnu svojinu Univerziteta ili njihovih zaposlenih;
 - ako su učestvovali u sponzorisanim istraživanjima u kojima je uređeno vlasništvo nad intelektualnom svojinom koja se očekuje da će nastati kao rezultat tih istraživanja;
 - ako je u ugovorima o studiranju određeno da će se na njih primjenjivati ova odluka; i/ili
 - ako su potpisali izjavu kojom prihvataju da se na njih primjenjuje ova odluka.

Odluka se primjenjuje se na intelektualna dobra nastala u okviru angažovanja lica na Univerzitetu, po bilo kom osnovu, i nakon isteka ugovora u sklopu kojih je isporučen rad i stvoreno intelektualno dobro, u skladu sa zakonom.

Član 7

Univerzitet može, u skladu sa zakonom, da se odrekne prava intelektualne svojine na:

- 1) autorskom i njemu srodnom djelu, koje nastaje u okviru ugovorenog posla lica na Univerzitetu:
 - a) radi unapređenja nastave, osim ako je drugim propisom ili ugovorom to pitanje drugačije određeno ili ugovoreno,
 - b) kao rezultat naučnog istraživanja za koje je Odbor za zaštitu i upravljanje intelektualnom svojinom Univerziteta Crne Gore (u daljem tekstu: Odbor) procijeni da se ne može komercijalizovati u obliku u kojem se nalazi, niti je povezano uz intelektualno dobro koje se može komercijalizovati i štititi drugom vrstom zaštite intelektualne svojine;

- 2) intelektualnom dobru za koje Univerzitet nema interesa, a što je temeljeno na procjeni njegove vrijednosti i komercijalnog potencijala, putem utvrđene procedure na Univerzitetu, ili
- 3) intelektualnom dobru nastalom kao ishod ugovora o sponzorisanoj istraživanju, izdavačkog ugovora ili drugog ugovora, u skladu sa zakonom i propisima Univerziteta.

Član 8

Univerzitet može, u skladu sa zakonom i propisima Univerziteta, da se odrekne intelektualne svojine iz člana 7 ove odluke u korist autora ili pronalazača samo ako autor ili pronalazač ustupi prava korišćenja tog djela ili rezultata pronalaska Univerzitetu, radi izvođenja nastave i unapređenja naučno-istraživačkog i umjetničkog rada – davanjem neisključive licence, bez naknade, na neodređeno vrijeme i bez mogućnosti opoziva.

Nadležnosti

Član 9

Organ nadležni za sprovođenje ove odluke su: Nadzornik zaštite intelektualne svojine Univerziteta Crne Gore (u daljem tekstu: Nadzornik), Odbor i Kancelarija za zaštitu i upravljanje intelektualnom svojinom Univerziteta Crne Gore (u daljem tekstu: Kancelarija).

Član 10

Rektor imenuje prorektora za nauku ili lice sa zvanjem iz oblasti intelektualne svojine za Nadzornika.

Nadzornik obavlja sljedeće poslove:

- 1) nadzire primjenu ove odluke i predlaže njene izmjene i dopune;
- 2) promoviše zaštitu intelektualne svojine na Univerzitetu;
- 3) stara se o odnosima u vezi sa zaštitom intelektualne svojine i prenosa tehnologije sa Univerziteta na nacionalnu i međunarodnu privredu;
- 4) brine o metodama valorizacije prijavljenih pronalaska na Univerzitetu;
- 5) učestvuje u pitanjima zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu;
- 6) po potrebi učestvuje u pregovorima u vezi sa zaštitom intelektualne svojine;
- 7) podnosi godišnje izvještaje o obavljenim aktivnostima i rezultatima Upravnom odboru i Senatu do 15. decembra kalendarske godine za tu godinu;
- 8) podnosi izvještaj rektoru o sadržaju i načinu rješavanja primjedbi u vezi sa primjenom ove odluke dva puta godišnje, do 30. aprila i do 15. decembra kalendarske godine za tu godinu; i
- 9) saziva Odbor i stara se da Odbor blagovremeno postupa; i
- 10) podnosi inicijativu rektoru za pokretanje postupka utvrđivanja odgovornosti za odavanje poslovne tajne i drugih povreda radne obaveze koje se odnose na zaštitu intelektualne svojine Univerziteta i lica koja su pristala da se na njih odnosi ova odluka.

Član 11

Odbor ima tri člana koje na predlog rektora imenuje Senat.

Na obrazložen predlog članova Odbora rektor može predložiti Senatu da privremeno imenuje, u pojedinačnom predmetu, dva stručnjaka iz oblasti prijavljene intelektualne svojine.

Članovi Odbora biraju se od lica koja imaju bogato naučno-istraživačko iskustvo i koja su upoznate s pravnim osnovama zaštite intelektualne svojine i principima tržišne procjene.

Zadaci Odbora su da:

- 1) se odazove na poziv za održavanje sjednice u kratkom roku, a najduže 10 dana od dana prijema poziva,
- 2) pročitati dostavljene materijale u vezi sa prijavama, i
- 3) dati pisani prijedlog odluke u roku od pet radnih dana od dana održanja sjednice u vezi s daljnjim postupanjem s predmetom prijave.

Odbor donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Član 12

U Kancelariji se obavljaju sljedeći poslovi:

- 1) pružanje podrške podnosiocu zahtjeva – provjera zahtjeva u vezi sa zaštitom intelektualne svojine pretragom specifičnih baza podataka radi provjere stanja tehnike, i konsultovanje, po potrebi, s trećim stranama uz poštovanje mjera čuvanja tajnosti;
- 2) savjetovanje i pomoć da se urede međusobni odnosi u vezi s nastankom intelektualnog dobra;
- 3) pružanje podrške podnosiocu zahtjeva u procjeni komercijalnog potencijala predmeta prijave i u analizama tržišta;
- 4) po potrebi saradnja sa stručnim licima u postupcima izrade prijave za zaštitu intelektualne svojine;
- 5) prikupljanje informacija o mogućim načinima finansiranja zaštite intelektualne svojine;
- 6) koordinacija lica uključenih u postupak;
- 7) po potrebi učestvovanje u pregovaračkim postupcima;
- 8) vođenje evidencije o svim prijavama i ishodima postupaka;
- 9) vođenje evidenciju o troškovima zaštite, prihodima od prodaje i o raspodjeli takvih prihoda subjektima;
- 10) nadzor poštovanja prava korišćenja intelektualne svojine Univerziteta i po potrebi preduzimanje radnji pred državnim organima radi zaštite prava Univerziteta i drugih lica čija se prava Univerzitet obavezao da štiti;
- 11) podnose kvartalne i godišnji izvještaj o radu (godišnji – do 30. novembra) i neposredno odgovaraju Nadzorniku za svoj rad.

Poslove iz stava 1 ovog člana Univerzitet može da ugovori sa ekspertskim organizacijama za transfer tehnologija i znanja ili organizacijama za transfer tehnologija izvan Univerziteta u cilju postizanja organizacijske uštede, optimizacije procesa ili procjene veće efikasnosti u ostvarenja svrhe ove odluke.

Član 13

Mandat Nadzornika i članova Odbora traje koliko i mandat rektora.

Članovi Odbora, po isteku mandata, nastavljaju da obavljaju poslove u skladu sa ovom odlukom do dana imenovanja novih članova.

Član 14

Podnosilac prijave prijavljuje intelektualno dobra na koja se odnosi ova odluka, tako što:

- 1) bez odlaganja obavještavaju Kancelariju, Nadzornika ili organ ovlašten za postupanje po zahtjevu u smislu člana 12 stav 2 ove odluke o svim rezultatima istraživanja koja trebaju biti zaštićena prema ovoj odluci, i
- 2) pruža tehnološko-naučnu podršku organima iz stava 1 tačka 1 u postupku zaštite i komercijalizacije intelektualne svojine.

Član 15

Sva lica na koje se odnosi ova odluka i učestvuju u postupcima u vezi sa intelektualnom svojinom Univerziteta, dužna su da:

- 1) čuvaju tajnost informacija i podataka s kojima dolaze u kontakt kako se ne bi ugrozio postupak njihove zaštite i komercijalizacije,
- 2) ograniče pristup informaciji tako što će da je dijele isključivo sa onim licima koji imaju neposrednu radnu obavezu ili neposrednu dužnost u smislu ove odluke da je znaju i to samo onda kada je to nužno i opravdano, i
- 3) potpišu izjave o čuvanju tajnosti informacija i podataka, ukoliko njihovi ugovori ne sadrže takve klauzule.

Postupak zaštite intelektualne svojine

Član 16

Lica na koje se odnosi ova Odluka, koja su učestvovala u stvaranju intelektualnog dobra s potencijalnim uticajem na industriju i tržište, o tome će da obavijeste Kancelariju.

Kancelarija će da pruži podršku podnosiocu prijave u daljnjim postupanjima koje uključuju, ali nisu ograničena na sljedeće radnje:

- 1) važnosti čuvanja tajnosti ili povjerljivosti pronalaska i korišćenju ugovora i izjava o tajnosti ili povjerljivosti s trećim licima, a može uključivati i traženje odgađanja otkrivanja rezultata istraživanja u javnosti;
- 2) potrebi razotkrivanja informacija i podataka o pronalasku, ovlaštenom licu Kancelarije ili Nadzorniku, kako bi mogli izvršiti procjenu isplativosti pravne zaštite takve intelektualne svojine i daljnjeg postupanja;
- 3) načinu regulisanja međusobnih odnosa među stvaraocima intelektualnog dobra, organizacionih jedinica na kojima su angažovani ili studiraju i Univerziteta;
- 4) primjerenim vrstama zaštite intelektualne svojine i daljnjim postupanjima; i
- 5) očekivanim rokovima u sprovođenju postupka, uključujući i slobodu javnog objavljivanja rezultata nakon podnošenja zahtjeva za zaštitu intelektualne svojine nacionalnom ili međunarodnom organu za zaštitu intelektualne svojine.

Član 17

Kancelarija koordinira sve učesnike postupka, uključujući lica unutar Univerziteta koji učestvuju u postupku u skladu sa ovom odlukom ili u aktima koji će naknadno da nastanu i bliže urede pojedine aspekte sprovođenja ove odluke, kao i spoljne eksperte koji će da učestvuju u postupcima zaštite ili vrednovanja intelektualne svojine i njene komercijalizacije, te pazi na poštovanje svih rokova prema internim pravilima i procedurama i u komunikaciji s spoljnim organizacijama.

Postupak komercijalizacije intelektualne svojine

Član 18

Univerzitet će da započne sa komercijalizacijom intelektualne svojine kad se ispune sljedeći uslovi za početak tog procesa:

- 1) prethodna analiza tržišta i ispitivanje interesa u industriji je pokazala opravdanost pokretanja postupka;
- 2) intelektualna svojina je u razumnoj mjeri zaštićena, a odnosi među učesnicima su uređeni;
- 3) sredstva za finansiranje postupka su rezervisana; i
- 4) uloge za sprovođenje postupka su dodijeljene.

Kancelarija se stara da se svi uslovi ispune, a Nadzornik vrši kontroli da li su svi uslovi ispunjeni.

Član 19

Univerzitet može odustati od komercijalizacije i daljnjeg postupanja u vezi sa intelektualnom svojinom, te se odreći svog prava u korist lica koja su učestvovala u njegovom stvaranju.

Intelektualnom svojinom iz stava 1 ovog člana lica mogu slobodno da raspolazu, a ako dođe do njihove komercijalizacije, Univerzitetu pripada naknada prema raspodjeli iz člana 20 stav 3 tačka 3 ove odluke.

Član 20

Univerzitet će u saradnji s licima koja su učestvovala u stvaranju intelektualne svojine tražiti odgovarajući model za njenu komercijalizaciju, a uobičajeni modeli su:

- 1) prodaja intelektualne svojine uz jednokratnu naknadu,
- 2) licenciranje uz fiksne i varijabilne prihode u zavisnosti od ishoda pregovora, ili
- 3) osnivanje spinof preduzeća sa ili bez osnivačkog udjela Univerziteta i licenciranjem intelektualne svojine tom preduzeću.

U slučaju osnivanja spinof preduzeća, udjeli u takvim preduzećima i druga pitanja će da se urede osnivačkim aktom i drugim aktima.

Ako ugovorom o međusobnim odnosima nije drukčije određeno, raspodjela prihoda izvršiće se kako je navedeno u nastavku:

- 1) bruto prihod se umanjuje za sve troškove koji su nastali u vezi postupanja po prijavi, koji uključuju, ali se ne ograničavaju na: troškove zaštite intelektualne svojine, troškove za usluge spoljnih eksperata, troškove postupka komercijalizacije, poreska davanja, naknadu članovima Odbora (ako je

određena), administrativni trošak Kancelarije u fiksnom iznosu od 7% od bruto prihoda;

- 2) iznos preostao nakon umanjivanja iz tačke 1 je dobit koja se dijeli prema tabeli:

<i>Dobit:</i>	<i>Pronalazač(i):</i>	<i>Univerzitet:</i>	<i>Org. jedinica:</i>
do € 15000	70%	10%	20%
od € 15000 do € 40000	50%	25%	25%
iznad € 40000	34%	33%	33%

- 3) kada pronalazači samostalno komercijalizuju intelektualno dobro, a Univerzitet prepusti prava intelektualne svojine, prihodi se raspodjeljuju na sljedeći način:

<i>Dobit:</i>	<i>Pronalazač(i):</i>	<i>Univerzitet:</i>	<i>Org. jedinica:</i>
do € 35000	100%	0%	0%
iznad € 35000	85%	7,5%	7,5%

- 4) ako je intelektualno dobro čija je komercijalizacija rezultirala dobiti kako je navedeno u tabelama iz stava stava 3 tač. 2 i 3 ovog člana, nastalo saradnjom više istraživača ili autora, tada svakom od njih pripada proporcionalni iznos u djelu dobiti koji je namijenjen istraživačima ili autorima, prema ugovoru o međusobnim doprinosima istraživača u nastanku tog intelektualnog dobra;
- 5) ako je intelektualno dobro čija je komercijalizacija rezultirala dobiti, kako je navedeno u tabelama iz stava stava 3 tač. 2 i 3 ovog člana, nastalo saradnjom više članica Univerziteta, tada svakoj od njih pripada proporcionalni iznos u dijelu dobiti koji prema tabelama iz stava stava 3 tač. 2 i 3 ovog člana pripada članici; i
- 6) iz dijela dobiti koja nakon raspodjele prihoda pripadne Univerzitetu, stvara se kapital za namjensko korišćenje za pravnu zaštitu i komercijalizaciju intelektualne svojine, za održavanje i daljnji razvoj svih elemenata podrške upravljanju intelektualnom svojinom na Univerzitetu, koji se uplaćuje na poseban žiro račun.

Prelazne i završne odredbe

Član 21

Izmjene i dopune ove odluke vrše se u postupku i na način propisan za njeno donošenje.

Član 22

Primjedbe na odluku se dostavljaju Nadzorniku, koji je dužan da o sadržaju i načinu rješavanja primjedbi rektoru podnese izvještaj dva puta godišnje u rokovima iz člana 10 stav 2 tačka 8 ove odluke.

Univerzitet će da uskladi svoje opšte i pojedinačne akte i da inicira usklađivanje akata za čije donošenje nije nadležan u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove odluke.

Član 23

Rukovodioci studijskih programa su dužni da o stupanju na snagu ove odluke obavijeste pripadnike akademskog osoblja, a sekretari organizacionih jedinica pripadnike naučnog, stručnog i neakademskog osoblja.

Sekretari organizacionih jedinica su dužni da obezbijede da angažovana lica (radno, honorarno i na drugi način) i studenti zaključe odgovarajuće ugovore, anekse ugovora i potpišu odgovarajuće izjave u skladu sa ovom odlukom.

Rukovodiocu projektnih timova su dužni da obezbijede da članovi projektnih timova zaključe odgovarajuće ugovore i potpišu odgovarajuće izjave.

Nadzornik se stara da se postupci iz člana 23 stava 2 ovog člana okončaju u roku propisanom tim stavom i koordiniše lica iz st. 1 do 3 ovog člana radi ispunjenja obaveza iz ovog člana.

Član 24

Obrasci izjava, ugovora o međusobnim doprinosima i saradnji u stvaranju intelektualnog dobra i smjernice iz priloga 1 do 9 ove odluke čine sastavni dio ove odluke.

Član 25

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana njene objave u Biltenu Univerziteta Crne Gore i objaviće se na sajtu Univerziteta Crne Gore nakon njenog stupanja na snagu.

Predavanje profesora emeritusa, istaknutog stručnjaka iz prakse i gostujućeg profesora – odricanje od prisilne primjene instituta zaštite autorskih prava

Ovime dajem punu saglasnost Univerzitetu Crne Gore:

- da snimi audio ili vizuelni zapis svakog predavanja koje održim na njegov poziv,
- za korišćenje snimka u obrazovne i promotivne svrhe, i
- za korišćenje pisanog teksta predavanja, nad kojim imam autorska prava, u obrazovne svrhe.

U onoj mjeri u kojoj imam bilo kakva prava, uključujući moralna prava, na snimku ili na drugom djelu zaštićenom autorskim pravima, ovime se obavezujem da ih neću ostvarivati prisilno protiv Univerziteta Crne Gore.

Jamčim da sam ovlašćen za korišćenje svih autorskih djela koja čine sastavni dio mog predavanja.

Datum:

Potpis predavača:

Ime predavača:

Adresa predavača:

Confidentiality Statement^{1,2}

I, _____³, commit to keeping all received confidential information in confidence and secure during my association with University of Montenegro, primarily, with reference to the research project: _____

_____⁴ where _____⁵
is a Principal investigator or lead researcher, but not limited to the named project and regardless of whether such information was accessible through oral or written communication and regardless of whether it was marked as confidential. This includes research data, intellectual property, proprietary materials and other generally not known valuable information not publicly known. I pledge not to disclose or use this information improperly, and I understand that my obligation to maintain confidentiality extends until the confidential Information no longer qualifies as a trade secret because they became publicly known without my fault or until representative person from University of Montenegro sends to me written notice releasing me from keeping all received information confidential, whichever occurs first.

I am aware that by disclosing confidential information, I may cause irreparable damage to the University, for which I may bear material and criminal responsibility.

Date: _____

Signature:

¹ This Statement is intended to be signed by external researchers or collaborators, non-native speakers of official language in Montenegro, who participate in research activities within university and all other persons who participate in any way in the processes conducted by persons involved in management of intellectual property at the University of Montenegro, such as expert evaluators or other.

² One copy is for signee and two copies are for university records.

³ Name and surname of signee.

⁴ Name of the project.

⁵ Name and surname of the principal investigator or lead researcher.

Izjava o povjerljivosti^{1,2}

Ja, _____³, obvezujem se da čuvam sve primljene povjerljive informacije u tajnosti i sigurnima tokom mog rada na Univerzitetu Crne Gore, prvenstveno u vezi s istraživačkim projektom:

_____⁴ gdje je _____⁵
glavni istraživač ili vodeći istraživač, ali ne ograničavajući se na navedeni projekat i bez obzira na to jesu li te informacije bile dostupne putem usmene ili pisane komunikacije i bez obzira na to jesu li označene kao povjerljive. To uključuje podatke dobijene u istraživanju, intelektualne svojine, vlasničke materijale i druge javno nepoznate vrijedne informacije. Obvezujem se da neću otkriti ili koristiti povjerljive informacije na nedozvoljen način i razumijem da moja obveza čuvanja povjerljivosti traje sve dok se povjerljive informacije više ne mogu smatrati tajnima jer su objavljene u javnosti ne mojom krivicom ili dok mi predstavnik Univerziteta Crne Gore ne pošalje pisano obavještenje kojom me oslobađa čuvanja svih primljenih povjerljivih informacije, šta god se prvo dogodi.

Svjestan/Svjesna sam da otkrivanjem povjerljivih podataka mogu nanijeti nenadoknadivu štetu Univerzitetu, za što mogu snositi materijalnu i krivičnu odgovornost.

Datum: _____

Potpis:

¹ Ovu izjavu potpisuju istraživači i studenti koji učestvuju u istraživanjima na Univerzitetu Crne Gore, članovi Odbora, zaposleni Kancelarije, drugi zaposleni Univerziteta, angažovana i sva druga lica koja na bilo koji način učestvuju u poslovima uređenima politikom o zaštiti intelektualne svojine na Univerzitetu Crne Gore, a u vezi s predmetom na koji se odnosi spomenuta Politika.

² Izjava se izrađuje u tri primjerka. Jedan primjerak Izjave zadržava potpisnik, a dva primjerka Univerzitet.

³ Ime i prezime potpisnika.

⁴ Naziv projekta.

⁵ Ime i prezime glavnog istraživača ili vodećeg istraživača.

Student Acknowledgment for Informed Consent of University's Intellectual Property (IP) Policy¹

I, _____², a registered/visiting student at University of Montenegro (Univerzitet Crna Gora), hereby acknowledge and consent to be bound by the University's Intellectual Property (IP) Policy. I understand that this policy governs the rights and responsibilities related to intellectual property, including but not limited to research, creative works, inventions, and any other materials developed during my tenure as a student at the University.

I understand that by accepting this policy, I agree to:

- 1) Abide by all the terms and conditions outlined in the University's IP Policy;
- 2) Notify the University of any intellectual property that I create or contribute to during my time as a student and follow the procedures outlined in the IP Policy for disclosing such property;
- 3) Respect and adhere to the rights of the University, faculty, and fellow students in accordance with the IP Policy; and
- 4) Collaborate and cooperate in any necessary IP-related processes or agreements, as required by the University's IP Policy.
- 5)

I acknowledge that this consent is a binding agreement, and I am responsible for complying with the University's IP Policy throughout my academic journey here.

Date: _____

Signature: _____

Student ID: _____

¹ One copy retains a student, two copies are for University.

² Name and surname.

Studentska izjava u vezi sa primjenom politike intelektualne svojine¹

Ja, _____², student/studentkinja na Univerzitetu Crne Gore (UCG), ovime pristajem da se na mene odnosi Odluka o politici zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu Crne Gore (dalje u tekstu: Politika) i sve njene odredbe. Svjestan/svjesna sam da ova politika uređuje prava i odgovornosti u vezi s nastalim intelektualnim dobrima u čijem nastanku sam učestvovao/učestvovala tokom mog boravka kao studenta/studentkinje na Univerzitetu ili ću učestvovati, uključujući, ali ne ograničavajući se na rezultate istraživanja, kreativne radove, pronalaskes i sve druge nastale materijale.

Razumijem da prihvatanjem ove politike pristajem na:

- 1) primjenu svih odredbi i uslova navedenih u Politici, na mene;
- 2) obavješćavanje Univerziteta o bilo kakvom intelektualnom dobru koje sam stvorio/stvorila ili u čijem stvaranju sam učestvovao/učestvovala u statusu studenta/studentkinje ili ću učestvovati i pristajem na postupanje po proceduri navedenoj u Politici za otkrivanje nastanka takvog intelektualnog dobra;
- 3) poštovanje tuđih prava na intelektualnoj svojini, koja uključuju, ali nisu ograničena na prava Univerziteta i kolega studenata, sve u skladu s Politikom, i
- 4) saradnju u vezi primjene i sprovođenja postupaka Politike IS.

Potvrđujem da razumijem da je ovaj pristanak obvezujući za mene tokom mog boravka na Univerzitetu po bilo kom osnovu.

Datum: _____

Potpis: _____

Broj indeksa: _____

¹ Izjava se izrađuje u tri primjerka. Jedan primjerak Izjave zadržava potpisnik, a dva primjerka Univerzitet.

² Ime i prezime.

**Visiting Researcher Acknowledgment
for Informed Consent of University's Intellectual Property (IP) Policy¹**

I, _____², a visiting researcher at University of Montenegro (Univerzitet Crna Gora), hereby acknowledge and consent to be bound by the University's Intellectual Property (IP) Policy. I understand that this policy governs the rights and responsibilities related to intellectual property, including but not limited to research, creative works, inventions, and any other materials developed during my tenure as a researcher at the University.

I understand that by accepting this policy, I agree to:

- 1) abide by all the terms and conditions outlined in the University's IP Policy.
- 2) notify the University of any intellectual property that I create or contribute to during my time as a researcher and follow the procedures outlined in the IP Policy for disclosing such property.
- 3) respect and adhere to the rights of the University, faculty, and its employees in accordance with the IP Policy.
- 4) collaborate and cooperate in any necessary IP-related processes or agreements, as required by the University's IP Policy.

I acknowledge that this consent is a binding agreement, and I am responsible for complying with the University's IP Policy throughout my academic journey here.

Date: _____

Signature: _____

Researcher ID: _____

¹ One copy retains a researcher, two copies are for University.

² Name and surname.

**Izjava gostujućeg istraživača
u vezi sa primjenom politike intelektualne svojine UCG¹**

Ja, _____, gostujući istraživač na Univerzitetu Crne Gore (UCG), namjeravam da boravim na Univerzitetu u vremenu od _____ do _____ i radim na projektu pod nazivom: _____,

ovime pristajem da se na mene odnosi Odluka o politici zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu Crne Gore (dalje u tekstu: Politika) i sve njene odredbe. Svjestan/svjesna sam da ova politika uređuje prava i odgovornosti u vezi s nastalim intelektualnim dobrima u čijem nastanku sam učestvovao/učestvovala tokom mog boravka kao istraživača na Univerzitetu ili ću učestvovati, uključujući, ali ne ograničavajući se na rezultate istraživanja, kreativne radove, pronalaskes i sve druge nastale materijale.

Razumijem da prihvatanjem ove politike pristajem na:

- 1) primjenu svih odredbi i uslova navedenih u Politici, na mene;
- 2) obavještanje Univerziteta o bilo kakvom intelektualnom dobru koje sam stvorio/stvorila ili u čijem stvaranju sam učestvovao/učestvovala u statusu istraživača ili ću učestvovati i pristajem na postupanje po proceduri navedenoj u Politici za otkrivanje nastanka takvog intelektualnog dobra;
- 3) poštovanje tuđih prava na intelektualnoj svojini, koja uključuju, ali nisu ograničena na prava Univerziteta i kolega istraživača zaposlenih na Univerzitetu, sve u skladu s Politikom; i
- 4) saradnju u vezi primjene i provedbe procesa Politike.

Potvrđujem da razumijem da je ovaj pristanak obvezujući za mene tokom mog boravka na Univerzitetu po bilo kojoj osnovi.

Datum: _____

Potpis: _____

Lični dokument istraživača: _____

¹ Izjava se izrađuje u tri primjerka, jedan za istraživača i dva za potrebe Univerziteta.

_____¹, _____², _____³ (u
daljem tekstu: Istraživač A) i
_____⁴, _____⁵, _____⁶ (u
daljem tekstu: Istraživač B) zaključili su sljedeći

UGOVOR O MEĐUSOBNIM DOPRINOSIMA I SARADNJI U STVARANJU INTELEKTUALNOG DOBRA

Član 1

Istraživači u ovom Ugovoru postigli su dogovor o međusobnim doprinosima u zajednički sprovedenom istraživanju i saradnji (u nastavku: "Saradnja") u kojem je nastalo intelektualno dobro ili bi moglo nastati intelektualno dobro i za koje se očekuje da će biti zaštićeno kao intelektualna svojina.

Istraživanje/projekt na kojemu su sarađivali istraživači vodio se pod nazivom:
"_____⁷
koji je bio financiran, tj. sproveden u okviru _____⁸,
s početkom sprovođenja _____⁹ i završetkom _____¹⁰.

Član 2

Finansijska korist od intelektualne svojine koja nastane kao rezultat Saradnje i koja se dijeli među istraživačima, raspodijeliće se na način:

- Istraživač A: _____ % i
- Istraživač B: _____ %.

Raspodjela vlasništva odražava proporcionalni doprinos svake strane u stvaranju intelektualnog dobra.

Član 3

Istraživači su saglasni da će u slučaju finansijskih koristi ostvarenih od komercijalizacije intelektualne svojine iz člana 2 ovog Ugovora, raspodjelu dijela koji im pripada kao istraživačima i pronalazačima na osnovu člana 20 stav 3 tač. 2 i 3

¹ Ime i prezime.

² JMB.

³ Adresa.

⁴ Ime i prezime.

⁵ JMB.

⁶ Adresa.

⁷ Naziv projekta.

⁸ Naziv programa ili drugi osnov.

⁹ Datum.

¹⁰ Datum.

Odluke o politici zaštite intelektualne svojine Univerziteta Crne Gore, dijeliti prema proporcionalnim doprinosima iz člana 2 ovog Ugovora.

Član 4

Istraživači su saglasni da će sve odluke u vezi s intelektualnom svojinom koja je nastala kao rezultat njihove saradnje nastojati da donose konsenzusom.

U nedostatku konsenzusa, odluke će se donositi na osnovu proporcionalnog odnosa opisanog u članu 2 ovog ugovora, tako što će odluku donijeti istraživač s najvećim proporcionalnim doprinosom.

Član 5

Istraživači će da podijele sve troškove povezane sa zaštitom, održavanjem ili komercijalizacijom intelektualne svojine srazmjerno proporcionalnom doprinosu, kao što je opisano u članu 2 ovog ugovora.

Član 6

Istraživači će čuvati povjerljivost svih informacija koje dijele tokom Saradnje i neće otkriti takve informacije trećim stranama bez ugovora s trećom stranom ili bez izjave treće strane o čuvanju povjerljivosti.

Član 7

Ovaj ugovor važi od datuma potpisivanja na neodređeno vrijeme ili dok ga obje strane sporazumno ne raskinu pismenim putem.

Član 8

Na sve odnose koji nijesu uređeni ovim ugovorom primjenjivaće se propisi Crne Gore, a nadležan je sud u Podgorici.

Član 9

Ovaj Ugovor zaključuje se u 6 (šest) primjeraka, po 2 (dva) za svaku ugovornu stranu.

Član 10

Ovaj Ugovor stupa na snagu danom potpisa zadnje ugovorne strane.

Potpisi:

[Istraživač A]

Datum: _____

[Istraživač B]

Datum: _____



Smjernice za primjenu Odluke o politici zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu Crne Gore

Podgorica, 2023. godine.

Sadržaj

Uvod	3
Kako shvatiti važnost Politike i razloge njezinog nastanka?	3
.....	4
Interesi zaposlenika i studenata u primjeni Politike	4
Interesi Univerziteta i članica.....	5
Politika i koristi koje daje Univerzitetu:	5
Politika i koristi koje daje organizacionoj jedinici:	5
Čuvanje tajnosti informacija i povjerljivosti.....	5
Finansiranje zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu.....	5
Jačanje organizacijskih kapaciteta na Univerzitetu.....	6
Intelektualna svojina (IS) i projekti s više partnera.....	6
Korišćenje obrazaca i drugih dokumenata uz Politiku	7
Preporuke u vezi implementacije Politike	8
Motivacija lica na koja se Politika IS odnosi.....	8

Uvod

Politikom zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu Crne Gore (dalje u tekstu: Politika) štite se interesi Univerziteta Crne Gore, njegovih organizacionih jedinica i zaposlenih (u daljnjem tekstu: Univerzitet) kao i svih onih koji prihvate da se Politika na njih primjenjuje.

Univerziteti koji imaju usvojene politike zaštite intelektualne svojine, razrađen sistem njihovog sprovođenja i koji postupaju prema Politici, ostvaruju više vlastitih prihoda iz privrede, a takvim sredstvima slobodnije upravljaju i finansiraju unapređenje nastave i naučnog rada što dovodi i do rasta njihovog ugleda u javnosti.

Zaposleni koji više stvaraju, imaju veća lična primanja (jer učestvuju u raspodjeli dobiti kroz uhodanu praksu zaštite i plasmana pronalazaka u privredu), a istovremeno im ostaje više vremena za druge projekte. Organizacione jedinice dobijaju više finansijskih sredstava za podizanje nivoa kvalitete studiranja i održavanja infrastrukture.

Postiže se veća pravna sigurnost na Univerzitetu, utemeljena na zakonima koji uređuju oblast intelektualne svojine. Time se štiti Univerzitet i lica koja stvaraju intelektualna dobra od potencijalnih pravnih sporova od strane trećih osoba izvan Univerziteta koji su zaštitili slična dobra kao svoja.

Svrha ovog dokumenta je davanje podrške upravi Univerziteta, svim njegovim zaposlenima i drugim licima koje se žele upoznati sa sadržajem Politike i njenom primenom.

Sve dokumente koji su izrađeni kao pomoć u korišćenju Politike, treba shvatiti kao pomoć u pripremi finalnih dokumenata pregledanih i usuglašanih s propisima u Crnoj Gori od strane pravnika.

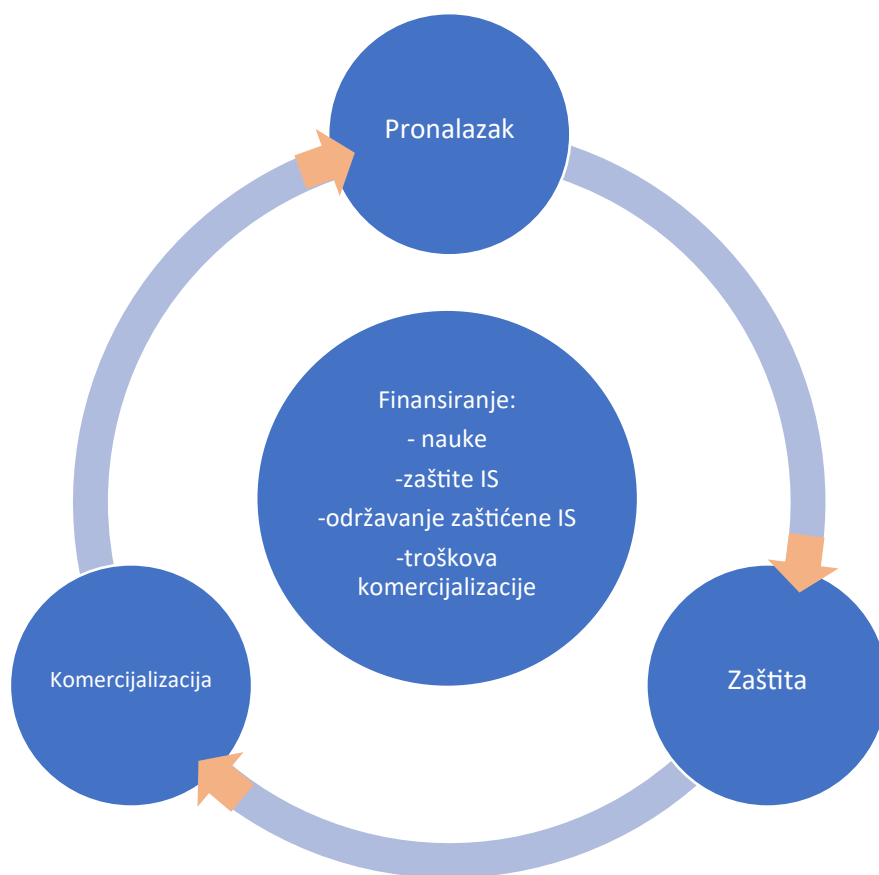
Kako shvatiti važnost Politike i razloge njezinog nastanka?

Politika postavlja okvir postupanja u vezi s nastankom intelektualnih dobara na Univerzitetu i njegovim organizacionim jedinicama na način:

- 1) Uređuje odnose među njihovim stvarateljima i njihovim organizacijama te trećim osobama koje učestvuju u stvaranju intelektualnih dobara na Univerzitetu.
- 2) Upućuje na pravnu zaštitu intelektualnih dobara.
- 3) Stvara uslove za uspješniju komercijalizaciju.
- 4) Povećava blagostanje njihovim kreatorima i njihovim organizacijama.

Politikom se povećava nivo pravne sigurnosti, a Univerzitet postaje poželjan partner privredi i drugim naučno-istraživačkim institucijama u državi i u međunarodnoj zajednici.

Politikom se povećava i nivo finansijske nezavisnosti UCG od drugih izvorima finansiranja, a slika broj 1 prikazuje pojednostavljeni ciklus očekivanog finansiranja transfera tehnologija na UCG.



Slika 1. Namjena sredstava koje UCG dobija od uspješne komercijalizacije IS

Interesi zaposlenih i studenata u primjeni Politike

Primjena Politike omogućava pronalazačima i stvaraocima intelektualnih dobara sljedeće koristi:

- 1) **uštedu vremena** – jer kancelarije za transfer tehnologija i lica sa znanjima u vezi sa intelektualnom svojinom, poznaju proceduru i zakonske propise, imaju znanje i iskustvo, uspostavljene saradnje s drugim učesnicima procesa i u tom poslu razvijaju ekspertizu;
- 2) **uštedu novca** – jer ispravnim sprovođenjem postupaka, koje uključuje i procjenu mogućnosti i isplativosti zaštite, izbjegavaju se nepotrebni troškovi postupka koji uključuju, ali nisu ograničeni na troškove pisanja patentnih prijava, troškova upravnih postupaka, prevoda i drugih, a svi troškovi se finansiraju preko Univerziteta ili drugih izvora.
- 3) **maksimizaciju zarade** – jer se ispravno sprovedenim postupkom zaštite, uz dobru pripremu za komercijalizaciju, mogu postići kvalitetniji prenos prava u privredu i zarade koje su direktno vezane za prodajni uspjeh takvih proizvoda ili usluga.
- 4) **pravednost** – jer lica koja više ulažu vremena i znanja u stvaranje novih intelektualnih dobara, uz poštovanje načela transparentnosti, imaju priliku učestvovati u raspodjeli zarade od uspješne komercijalizacije takvih dobara i ostvarivati dodatnu zaradu pored plate. Njihov doprinos razvoju Univerziteta i društva postaje dodatno prepoznat.

Interesi Univerziteta i članica

Politika i koristi koje daje Univerzitetu:

- 1) postavlja se temelj za razvoj i upravljanje inovacijama na Univerzitetu;
- 2) stvaraju se uslovi za bolji plasman UCG na međunarodnim rang listama univerziteta gdje u bodovanje ulaze kriterijumi u vezi sa nastankom i zaštitom intelektualne svojine;
- 3) bolji rezultati rangiranja utiču na interes naučnika i studenata za rad ili studiranje na Univerzitetu;
- 4) stvara se fond (finansijski izvor) za finansiranje zaštite, održavanje zaštite, komercijalizaciju intelektualne svojine i jačaju kapaciteti za sprovođenje postupaka;
- 5) ostvaruje se veća pravna sigurnost u saradnji s privredom,
- 6) otvaraju se dodatne mogućnosti za saradnje, korišćenje finansijskih resursa i sponzorstava gdje se zahtjeva postojanje usvojenog regulatornog okvira u području zaštite intelektualnih svojina.

Politika i koristi koje daje organizacionoj jedinici:

- 1) finansijska sredstva za unapređenje uslova studiranja; i
- 2) uređeniji okvir za uključenje studenata u istraživački rad i rad za privredu;

Čuvanje tajnosti informacija i povjerljivosti

Izuzetno je važno razumjeti da svaki izlazak u javnost s informacijama o pronalasku, prije podnošenja zahtjeva za registraciju intelektualne svojine, ugrožava mogućnost ostvarenja prava zaštite zbog uslova prema kome se u času podnošenja zahtjeva traži da pronalazak nije poznat javnosti. Primjeri javnih objava su; publikovanje radova, izjave u medijima, objave na Internet stranicama ili društvenim mrežama i drugo izlaženje u javnost.

Stoga, predlaže se da se u postupke objavljivanja radova uvede bliska saradnja sa licima koja se bave sprovođenjem zaštite intelektualne svojine radi usklađenja rokova za zaštitu sa rokovima za objavu rada.

Finansiranje zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu

Premda izvora finansiranja može biti više od ovdje navedenih, u ovom trenutku Univerzitet i njegovi zaposleni mogu planirati pribavljati sredstva iz dva izvora:

- 1) Namjenski izvori na Univerzitetu – račun na koji se uplaćuju sredstva od uspješne komercijalizacije intelektualne svojine, dio koji pripada Univerzitetu kako je navedeno u Politici ili ugovoreno s privredom.
- 2) Spoljni izvori finansiranja, putem javnih poziva – programi Fonda za inovacije kao što su: „Provjera inovativnog koncepta” i program „Podsticanja inovacione kulture” koji se mogu koristiti i za finansiranje rada Kancelarije ili lica koja se bave operativnim sprovođenjem Politike i „Program za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća” kojim bi se mogla sufinansirati preduzeća u vlasništvu Univerziteta (spinof preduzeća).

Dobra praksa podrazumjeva da se prihodi od komercijalizacije intelektualne svojine koji pripadaju Univerzitetu koriste namjenski za zaštitu intelektualne svojine na

Univerzitetu, održavanje zaštićene intelektualne svojine, za troškove komercijalizacije intelektualne svojine, održavanje sistema zaštite intelektualne svojine na Univerzitetu i stvaranje uslova za njegov dalji razvoj. Stoga se predlaže uska saradnja s predstavnicima spoljnjih izvora finansiranja (javnih i privatnih) radi usklađivanja uslova za finansiranje s potrebama Univerziteta, kako bi se iskoristila sredstva za finansiranje ključnih faza transfera tehnologija koji u ovom dokumentu podrazumijevaju; pronalazke, razvoj, zaštitu, održavanje i komercijalizaciju intelektualne svojine.

Jačanje organizacijskih kapaciteta na Univerzitetu

Razumno je očekivati da akademsko, naučno osoblje, studenti i uprava Univerziteta ne treba i, po pravilu, ne raspolažu svim važnim informacijama o sprovođenju postupaka transfera tehnologija, pa im je potrebna stručna pomoć i savjetovanje.

Potrebno je jačati kapacitete lica koja učestvuju u operativnom sprovođenju Politike. Pod kapacitetima misli se na; alokaciju vremena za rad; ustupanje radnog prostora; upućivanje lica na dodatne edukacije radi sticanja vještina; podsticanje umrežavanja tih osoba s drugim ekspertima i licima koji rade u oblasti zaštite i komercijalizacije intelektualne svojine; njihovo podsticanje na obilazak organizacionih jedinica i promovisanje Politike na Univerzitetu.

Institucije kao što su „EUIPO“, „WIPO“ i organi za zaštitu intelektualne svojine u regionu, javno objavljuju obrazovne sadržaje na svojim veb stranicama uz mogućnost prisustvovanja obukama, sa ili bez plaćanja naknade.

Intelektualna svojina (IS) i projekti s više partnera

Projektno finansiranje i konzorcijumi su izazov kada se radi o uređenju intelektualne svojine.

Prema Politici svaki partner će misliti na interese svog univerziteta ili istraživačke organizacije na kojoj radi.

Zbog toga dobra praksa nalaže sljedeće:

- 1) u dokumentaciji raspisanog javnog poziva pronaći uputstva u vezi intelektualnom svojinom;
- 2) svaki partner treba na početku da navede koju intelektualnu svojinu unosi u projekt i pod kojim uslovima ostali partneri smiju da koriste i pristupaju toj intelektualnoj svojini. Unose se samo one nužne za sprovođenje planiranih aktivnosti.
- 3) svi partneri trebaju da se usuglase oko očekivanih nove intelektualne svojine koja bi mogle da nastane u projektnom razdoblju. Po pravilu, onaj partner koji stvori intelektualnu svojini ima i prava na njoj. Ugovorom se određuje na koji način će ostali partneri imati priliku da koriste tu intelektualnu svojinu u svojim daljnjim istraživanjima i tokom projektnog razdoblja.

Projekti su različiti kao i intelektualna svojina, koja se unosi i nastaje, pa će se u svakom pojedinačnom slučaju urediti odnosi na način da štite interese vlasnika, ali i da ne sprječavaju sprovođenje i implementaciju projekta.

Korišćenje obrazaca i drugih dokumenata uz Politiku

Sastavni dio Politike su i sljedeći dokumenti:

- 1) **Smjernice za primjenu Odluke o politici zaštite intelektualne svojine** - Ovaj dokument treba shvatiti kao nadopuna i pomoć čitaocu Politike i licima koja se bave njenim sprovođenjem, kako bi im olakšalo rad. U smjernicama je pojašnjena važnost dokumenta za Univerzitet, koja se mogu koristiti u daljnjoj komunikaciji Univerziteta prema ostalim subjektima. kako bi se olakšalo razumijevanje i njena primjena.
- 2) **Predavanje profesora emeritusa, istaknutog stručnjaka iz prakse i gostujućeg profesora – odricanje od prisilne primjene instituta zaštite autorskih prava** – ova izjava se koristi kada na Univerzitet dolaze predavači koji nijesu zaposleni na Univerzitetu da održe predavanje studentima ili u sklopu konferencija organiziranih na Univerzitetu ili drugih formata predavanja. Cilj ove izjave je da omogući Univerzitetu unapređenje obrazovnog procesa kroz snimanje predavanja, zadržavanjem prava na korišćenje snimljenog materijala bez daljnjih pitanja ili drugih ograničenja s osnova autorskih prava predavača. Osim snimljenog materijala, ovom izjavom se dozvoljava Univerzitetu i korišćenje pisanog materijala (kao što su digitalne prezentacije, odštampana predavanja i sl.) u svrhu edukacije na Univerzitetu.
- 3) **Izjava o povjerljivosti** (eng i domicilni jezik) – ovim izjavama čuvaju se informacije o rezultatima istraživanja i drugim intelektualnim dobrima, što omogućava njihovu zaštitu institutom intelektualne svojine. Ako informacije nisu dobro čuvane i postanu poznate u javnosti, u većini slučajeva i većini država, nije moguće više zaštititi intelektualnu svojinu. Zato, ove izjave trebaju da potpišu sve osobe koje dolaze u kontakt ili mogu doći u kontakt s povjerljivim informacijama, po pravilu, na početku, kad se procijeni da takva mogućnost postoji. Zbog razumnog očekivanja da će na Univerzitetu boraviti i učestovati istraživači koji se ne služe nacionalnim jezikom u Crnoj Gori, pripremljena je i izjava na engleskom jeziku.
- 4) **Izjava o primjeni Politike za strane studente** – razumno je očekivati da će se i u budućnosti nuditi mogućnost stranim studentima da borave i studiraju na UCG. Stoga, isto kao što se primjenjuje Politika na studente iz Crne Gore, treba da se primjenjuje i na strane studente što se može urediti Ugovorom o studiranju ili izjavama poput ove, dostavljene uz Politiku.
- 5) **Studentska izjava u vezi primjene Politike za studente Crne Gore** – studenti koji imaju potpisane ugovore o studiranju u kojima se ne spominje Politika i nema odredaba u vezi intelektualne svojine, treba da potpišu izjave poput priložene kojom izjavljuju da žele da se na njih primjeni Politika. Ako studenti ne žele da potpišu takve izjave, treba im objasniti koji su razlozi i njihovi interesi u primjeni Politike na njih. Ako ni tada ne žele potpisati, onda ne bi smjeli pristupiti istraživačkim grupama i istraživanjima gdje bi prema okolnostima njihovog učešća mogli da imaju zakonsko pravo nad rezultatima istraživanja, ali bi time, zbog neuređenih odnosa, unijeli pravnu nesigurnost u daljnji razvoj i upravljanje tako stvorenim intelektualnom svojinom.
S druge strane, studenti koji su stvorili intelektualno dobro na koje se ne primjenjuje Politika prema okolnostima nastanka tog dobra, mogu dobrovoljno dati izjavu ako žele da se na njih primijeni politika i time uživati moguće dodatne koristi, ako je to i u interesu Univerziteta.

- 6) Ugovori o međusobnim doprinosima i saradnji u stvaranju intelektualnog dobra** – ovim ugovorom se uređuje odnos među istraživačima u smislu doprinosa u stvaranju intelektualne svojine, kao temelja za buduću raspodjelu dobiti (ako dođe do uspješne komercijalizacije te svojine) i donošenja odluka.

Preporuke u vezi sa implementacijom Politike

Politika uvodi novost u postupanje zaposlenih na Univerzitetu. Predlaže dodatne korake prilikom pristupanju istraživanjima, zaštiti intelektualnih svojina na Univerzitetu i načinu upravlja stvorenom intelektualnom svojinom.

Usvajanje Politike, prvi je korak u stvaranju sistema za koji se očekuje da će donijeti koristi svim učesnicima postupka. Ostali koraci vezani su za stvaranje uslova za njenu sprovođenje i podsticanje izvrsnosti u obrazovanju i stvaranje kulture inoviranja.

Stoga se predlaže uzeti u obzir sljedeće na što može utjecati uprava Univerziteta:

- 1) Uloga Rektora u implementaciji Politike i stvaranju sistema zaštite i komercijalizacije (tzv transfer tehnologija), izuzetno je važna. Redovno komuniciranje o važnosti vođenja brige o intelektualnoj svojini kroz zaštitu i transfer tehnologije u privredu, traženje izvještaja i razgovora o rezultatima, daje jasnu poruku ostalima u kojem smjeru Univerzitet treba ići.
- 2) Unaprijediti sistem motivacije kako bi se stimulisalo stvaranje intelektualnih dobara na Univerzitetu (napredovanja, dodatni bodovi studentima, javna priznanja i dr.)
- 3) Uvesti organizacione promjene kojima će se operativno sprovoditi primjena Politike. Pritom treba misliti na kompetencije lica koja će se uključiti, njihovo usavršavanje kako bi postali eksperti u oblasti, jer su lica koje provode Politiku izuzetno važne za uspjeh, kao i istraživači, ali na drukčiji način.
- 4) Usko sarađivati s fondovima i licima koja rade u oblasti inovacija i zaštite intelektualne svojine koje mogu pomoći u razvoju sistema zaštite intelektualne svojine, njihovom finansiranju, uspostavljanju ekspertize i umrežavanju.
- 5) Jačati saradnju s privredom kroz zajednički određene projektne zadatke na obostranu korist.
- 6) Usko sarađivati s ključnim akterima u području podrške razvoju inovacija i konkurentnog preduzetništva u Crnoj Gori kao što su naučno-tehnološki parkovi preduzetnički inkubatori, kancelarije za transfer tehnologija i drugi.
- 7) Upoznavanje naučno-istraživačke zajednice na Univerzitetu sa postojanjem Politike i mogućnostima koje ona pruža.

Preporuke u vezi sa motivacijom lica na koja se Politika odnosi

Interes angažovanih lica i studenata na Univerzitetu u stvaranju intelektualne svojine može porasti ukoliko se ponude dodatni uslovi koji mogu uticati na porast njihove motivacije, kao što su:

- 1) Zaštićena intelektualna svojina priznaje se kao naučni doprinos u smislu članu 24a Kolektivnog ugovora za Univerzitet Crne Gore.
- 2) Bolji uslovi rada i istraživanja u smislu mogućnosti koje pruža osnov iz člana 24b Kolektivnog ugovora za Univerzitet Crne Gore.
- 3) Rast ugleda u naučnim krugovima, unutar zajednice UCG, i u društvu javnim priznanjima.

4) Rast zarade putem uspješne komercijalizacije nastalih inovacione svojine.

Predlaže se stoga da se mjerljivi rezultati u vezi sa intelektualnom svojinom kao što su: broj dodijeljenih zaštita intelektualne svojine (putem „EUIPO” ili „WIPO”) na Univerzitetu, u kojima je lice bilo jedino ili jedno od nosilaca istraživačkih aktivnosti u projektu, prizna kao naučni doprinos.

Interes dijela studenata na Univerzitetu u stvaranju intelektualnih svojina može porasti ukoliko se ponude dodatni uslovi koji mogu uticati na porast njihove motivacije, kao što su:

- 1) Dodjela priznanja studentima od strane Univerziteta kojim se priznaje doprinos u razvoju Univerziteta i njegovih studijskih programa. Student da dobije mogućnost da prilaže takvo priznanje prilikom budućeg zaposlenja.
- 2) Dodjela ECTS bodova za priznati rad izvan nastave u području stvaranja intelektualne svojine. (Odgovarajućim pravnim aktom da se određuje za koji rad se dodjeljuju bodovi i ostala pitanja).
- 3) Studenti učestvuju u raspodjeli dobiti od komercijalizacije intelektualne svojine, ako do nje dođe (predviđeno Politikom).